

ГЛАВНА ПРОКУРАТУРА
НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Отдел „Гр.съдебен“
№ 3067.97.V

София 13 06. 1997 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Т У К

И С К А Н Е

ОТ ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР НА РБ

*Кр. С. Г. № 6/97г
- в. С. А. арабостанов
дан. Каср. - 20.VI.97г.
20.VI.97г.*

ОТНОСНО: обявяване противоконституционността
на разпоредбата на чл.50, ал.1 и 2 от
Закона за пенсиите

ГОСПОДА СЪДИИ,

Съгласно чл.50 от Закона за пенсиите /В редакцията от обнародването
му в "Известия" бр.91/12.11.1957г./:

"Пенсионери които работят не получават пенсия. При напускане на
работа пенсиите им се определят по условията на настоящия закон, ако това е
по-благоприятно за тях.

Пенсионерите по инвалидност и тези с народна пенсия, когато работят
с брутно възнаграждение до 1000 лв., получават 50% от пенсията си".

Тази разпоредба е изменяна и допълвана в бр.51/61 г.; в бр.53/75 г.;
бр.44/84 г.; бр.46/89 г.; бр.30/90 г.; бр.12/91 г.; бр.52 и 85/92 г.; 49/94

В момента е в сила редакцията приета с изменението на Закона за
пенсиите ДВ бр.49/94г., съгласно която:

"Чл.50 ал.1 - Пенсионерите, които упражняват дейност, нормативно определена като основание за осигуряване, независимо дали са осигурени, имат право да получават пенсията си, ако месечният доход от тази дейност не превишава двукратния размер на минималната работна заплата за съответния период от време.

ал.2 - Когато доходът по ал.1 превишава двукратния размер на минималната работна заплата, пенсията и добавките към нея се намаляват с размера на превишението".

Анализът на посочената разпоредба налага извода, че във всички редакции на този текст от Закона за пенсиите е прокарван принципа за ограничаване или отнемане на правото на пенсия в случаите, когато пенсионерите получават доходи от трудова дейност. Ограничаването или отнемането на правото на пенсия е в противоречие с принципи, прогласени в чл.51 ал.1, чл.57 ал.1 и чл.6 ал.2 от Конституцията на Република България. Подобен извод се налага по следните съображения:

1. Правото на пенсия като вид осигурително право е гарантирано с чл.51 ал.1 от Конституцията и е включено в глава Втора на Основния закон озаглавена - "Основни права на гражданите". В редица свои решения Конституционният съд неотстъпно е прокарвал идеята, че в случаите, когато следва да се цени едно прогласено от Конституцията основно човешко право, съображения от всякакъв друг характер остават на заден план, тъй като нищо не може да бъде равностойно на човешките права. Основният закон допуска ограничено упражняване на отделни права на гражданите, но само при обстоятелства, застрашаващи националната сигурност или при колизия с други права на гражданите. В обсъждания случай очевидно е, че обстоятелства от първата група не са налице.

В големия брой случаи правото на пенсия има трудов произход, т.е. в зависимост е от трудовия стаж и осигурителните вноски на дадено лице. Но по никакъв начин това осигурително право не се противопоставя, не е в колизия и не се изключва от правото на труд на гражданите. Конституцията не поставя упражняването на правото на пенсия в зависимост от упражняването на другото основно право на гражданите, а именно, правото на труд. След като в Конституцията не е предвидена възможност за ограничения правото на пенсия от

правото на труд, в случаите на съвременното им упражняване, това не може да става със закон. Още повече, че правото на пенсия възниква при наличието на определени обстоятелства предвидени в Закона за пенсиите и веднъж упражнено, става неотменимо по силата на чл.57 ал.1 от Конституцията.

Налага се извода, че разпоредбата на чл.50 ал.1 и 2 от Закона за пенсията е в противоречие с чл.51 ал.1 и чл.57 ал.1 от Конституцията.

2. Посочената разпоредба е в противоречие и с принципа за равенство на гражданите пред закона, прогласен в чл.6 ал.2 от Конституцията. На практика с този текст, Законът за пенсиите разделя пенсионерите на две групи. На едните правото на пенсия е ограничено или отнето, защото получават доходи от трудова дейност. На другите правото на пенсия е запазено, въпреки че също получават доходи, при това в някои случаи многократно по-големи от размера на две минимални заплати - напр. от наем, рента, лично стопанство, всякакви други дейности, които не са нормативно определени като основание за осигуряване. Очевидно е, че тези две групи граждани не са в равностойно положение пред закона, така както изисква чл.6 ал.2 изр.първо от Конституцията. Предвиденото в чл.50 ал.1 и 2 от Закона за пенсиите ограничаване или отнемане на правото на пенсия е и по признака имуществено състояние на упражняващите трудова дейност пенсионери - тези с доход до две минимални заплати получават пенсията си изцяло, а останалите получават част или изобщо не получават пенсията си. А съгласно чл.6 ал.2 изр. второ от Конституцията, не се допускат никакви ограничения на правата на гражданите основани на раса, народност.... "или имуществено състояние".

С оглед на изложеното и на основание чл.150 от Конституцията на Република България отправям

И С К А Н Е:

Да упражните правомощията си по чл.149 ал.1 т.2 от Конституцията и установите противоконституционността на чл.50 ал.1 и 2, както и на предходните редакции на тази разпоредба от Закона за пенсиите.

PM

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

